

Sygn. akt IV CSK 78/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa Urzędu Skarbowego w N.
przeciwko D. W.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 czerwca 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 3 października 2013 r.,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) odstępuje od obciążenia pozwanej kosztami postępowania na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądowym, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Cel wymagań przewidzianych przez art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko wtedy, gdy skarżący powoła i uzasadni istnienie przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest konsekwencją oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został przez pozwaną uzasadniony ze wskazaniem na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), sprowadzającego się do potrzeby udzielenia odpowiedzi na pytanie: czy istnienie zobowiązania podatkowego w rozumieniu art. 21 § 1 Ordynacji podatkowej w stosunku do dłużnika, nieskonkretyzowanego wydaną w sprawie decyzją podatkową i nieustalonego w wyniku przeprowadzonej u podatnika kontroli podatkowej stanowi wierzytelność istniejącą w dacie dokonywania przez małżonka dłużnika zaskarżonej skargą pauliańską czynności?

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację

jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie to powinno być nadto „istotne” z uwagi na wagę przedstawionego przez skarżącego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, to zarówno charakter zgłoszonego w niej roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Problemy, na potrzebę rozstrzygnięcia których powołała się pozwana nie mają cech zagadnienia prawnego w znaczeniu podanym wyżej.

Nie ma wątpliwości, że wniesienie i uwzględnienie skargi pauliańskiej zmierza do ochrony tej wierzytelności, która istniała w dacie dokonania czynności dłużnika z osobą trzecią, czyniącej niemożliwym zaspokojenie wierzyciela (art. 527 k.c.) albo też wierzytelności przyszłej (art. 530 k.c.). Ma rację skarżąca, że zobowiązanie podatkowe w podatku od towarów i usług powstaje z dniem zaistnienia zdarzenia, z którym ustawa podatkowa wiąże jego powstanie. Powstanie zobowiązania podatkowego w podatku od towarów i usług musi być ustalone zgodnie z art. 47 § 3 Ordynacji podatkowej, a termin jego płatności – zgodnie z art. 19 i art. 99 § 1 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054 ze zm.). Wierzytelność powoda niewątpliwie zatem istniała w dacie dokonania czynności, na podstawie której doszło do przeniesienia własności nieruchomości, z której powód chce tę wierzytelność zaspokoić.

Z art. 29 § 2 Ordynacji podatkowej wynika, że w przypadku osób pozostających w związku małżeńskim odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe obejmuje odrębny majątek podatnika oraz majątek wspólny podatnika i jego małżonka, przy czym skutki prawne ograniczenia, zniesienia lub ustania wspólności majątkowej nie odnoszą się do zobowiązań powstałych przed dniem zniesienia wspólności majątkowej małżeńskiej umownie lub sądownie (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z 27 sierpnia 2008 r., II CSK 130/08, niepubl.). Niewątpliwie

zatem skutki umowy z 3 lipca 2006 r. nie odnoszą się do wierzytelności o zapłatę podatku od towarów i usług powstałej przed tą datą.

W wyroku z 6 czerwca 2003 r., IV CKN 204/01 (OSNC 2004, nr 9, poz. 138), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że powództwo przewidziane w art. 527 k.c. jest dopuszczalne także wtedy, gdy dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków, a przedmiot zaskarżonej czynności wchodził do majątku wspólnego dłużnika i jego małżonka. Odpowiedzialność z majątku wspólnego nie oznacza wprawdzie, że małżonek dłużnika staje się współdłużnikiem osobistym co do konkretnej wierzytelności, ale jeśli przepisy prawa przewidują, że odpowiada za jej zaspokojenie majątkiem wspólnym, to jego czynności powodujące uszczuplenie tego majątku podlegają zaskarżeniu skargą pauliańską.

Trzeba zatem przyjąć, że problem sformułowany przez skarżącego został już wyjaśniony w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a to uzasadnia odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2013 r., IV CSK 573/12, niepubl.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

Sąd Najwyższy odstąpił od obciążenia pozwanej kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa z uwagi na charakter sprawy oraz sytuację osobistą i majątkową skarżącej, ujawnioną w oświadczeniu majątkowym złożonym na potrzeby postępowania kasacyjnego oraz wcześniej, w toku postępowania w sprawie (art. 102 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).